

מטוסי החוזי ששומרים עלינו מלמעלה

מתוך "שואה ומלחמה"

מלקט ועורך: ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה • סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

חושפים מחבלים, מצילים חיים: מטוסי החוזי ששומרים עלינו מלמעלה

צוותים שמפעילים מטוסים וכטב"מים פועלים כמעט כל שעה מכל יום בכל שנה כדי לייצר מודיעין למבצעים הבאים, לאבטח כוחות בשטח וללוות את התקיפות מהתכנון ועד אחרי שהעשן מתפזר. אילו עוד משימות יש לצילום אווירי בלייב, ואיך נראית מלחמה בה אינו מתפקד?

ניצן סדן

שלום, כאן הקברניט; היום נדבר על העיניים שבשמיים - המטוסים, הכטב"מים והאנשים שמראים לכם את המלחמה מלמעלה, מצלמים את ההפצצות והחילוצים - ונלמד כמה הם חיוניים לביטחון ישראל. אולי כבר שמעתם פעם שהכלים של טייסות החוזי שלנו הם הכי מבצעיים, נמצאים הכי הרבה באוויר ומשתתפים בהכי הרבה משימות - והגיע הזמן לקבל טעימה ממה עושים שם למעלה ואיך זה משפיע על כולנו.

לפני שנדבר על צה"ל, בואו נתחיל עם קצת הגדרות ברמה העולמית: בהקשר הלוחמה האווירית, חוזי הוא תצפית מודיעינית - שימוש במצלמות, במכ"מים מסוימים ובעיניים שלנו כדי לאתר אויב חדש, ולגלות שינויים אצל אויב שאותר בעבר.

איך זה נראה? לפעמים טסים כשיודעים איזה שינוי עתיד להתרחש, וצריך לזהות אותו ולדווח בזמן. קחו לדוגמה מחבל מבוקש שיש מודיעין על ההרגלים והשגרה שלו, וצבא שרוצה לתפוס אותו משתמש במידע כדי להניח מארב.

החוזי האווירי יידרש לדווח מתי הוא מתקדם ולאן: למשל, לראות בדיוק מתי הוא יצא מהחומוסיה שהוא אוהב, נכנס לאוטו והתחיל לנסוע לכיוון המטרה שלו – שבדרך

לשם יחכה לו כוח קומנדו. אם ההתנהגות תזוהה בזמן ותועבר בדיוקנות לכוח בשטח, המבצע יצליח; יש הרבה משימות רגישות שתלויות בעיניים שבשמיים.

במקרים אחרים, התצפית המעופפת לא יודעת מה יקרה, והמשימה היא לחפש אחד מאלף שינויים אפשריים באזור ספציפי - שינויים שלכל אחד משמעות מודיעינית משלו.

נניח שבכפר ליד גבול מתוח צצים יום אחד טרקטורים; מה זה אומר? יתכן שבונים שם החלקרח להנאת הציבור, או שנערכים לפרוץ את הגדר בין המדינות כחלק ממתקפה איומה. כך או כך, חשוב לדעת שהם שם, כדי שאנליסטים יוכלו ללעוס את המידע ולגבש הערכה מודיעינית.

לצד איסוף רציף של מודיעין למטרות מחקר או לקידום ישיר של מבצעים, יש לחוזה מוטס עוד כמה תפקידים קריטיים. אחד הנפוצים ביותר הוא ליווי ואבטחה של כוחות קרקע: כטב"מ או מטוס תצפית במקום הנכון יכולים לגלות מארבי אויב, ולסייע לכוח מותקף במציאת מחסה או נתיב מילוט.

דוגמה כואבת ומפורסמת במיוחד היא קרב מוגדישו של 1993: כוח אמריקאי מובחר בן 160 איש נתקע באמצע השכונה הכי צפופה בבירת סומליה, כשכל העיר עולה עליו עם קלשניקובים. בהמשך הופלו שני מסוקי בלאקהוק מאש רקטות RPG, ולאמריקאים היה מאוד קשה לסייע ללוחמים שלהם ולמצוא עבורם נתיב בטוח להתקדמות. חוזי אווירי יעיל היה עוזר גם באיתור צוותי הרקטות, וגם בהכוונת הלוחמים; אם היה כזה, אולי הדוד סם לא היה מסיים את היום ההוא עם 18 הרוגים ו-84 פצועים.

הליווי הצמוד של הלוחמים מאפשר לא רק לגלות מארב, אלא גם להפוך כל כוח אויב למטרה עבור גורמי אש זמינים. חוזי מוטס מוצלח שפועל במהירות יכול לקבוע איך יתפתח קרב ומי ישיג יתרון, ויהיה פחות עסוק בפינוי נפגעים.

למשל, האוקראינים לא זזים מטר בלי ליווי של רחפנים וכטב"מים. זאת, בעוד אחת הסיבות שלרוסיה יש כל כך הרבה אבדות במלחמה איתם היא שבצבא של פוטין אין חוזי מוטס איכותי, וחיבור יעיל לכוחות. ברוב המקרים, יגלו חיילי מארב אוקראיני רק כשהטנק הראשון מתפוצץ.

תפקיד חשוב לא פחות של הכטב"מים ומטוסי החוזי הוא ליווי של משימות תקיפה, או ליתר דיוק - של המטרה. לפני שתוטל הפצצה, יבדקו כלי החוזי מה קורה בנקודת

הפגיעה המיועדת: המטרה עדיין פעילה, ולא ננטשה במקרה? האם אין שם ביקור של דיפלומטים, סיור או"ם או טיול שנתי של איזה בית ספר?

לאחר שהמטרה אומתה כרלוונטית ובטוחה להשמדה, יתעד המטוס או הכטב"מ את רגע הפגיעה: פיצוצי משנה, אויבים שנמלטים, תגבורות סמוכות שיוצאות וכולי. וגם אחרי התקיפה ימשיכו כלי האיסוף שבאוויר לעקוב, ולעזור לקציני המודיעין לאמת את השמדת המטרה. כך ידעו שאפשר למחוק אותה מהבנק, ושהמבצע הצליח.

אז הבנו איך עובד חוזי מוטס, ולמה בלעדיו אי אפשר להיערך למלחמה ולתכנן מבצעים, לנהל מלחמה ולצמצם אבדות או אפילו לדעת אם המשימות הצליחו. עכשיו, בואו על נדבר צה"ל.

אצלנו יש שני סוגים של טייסות חוזי: הראשון הוא טייסות הכטב"מים שלנו, שכולם נושאים מצלמות או סנסורים מכ"מיים, והמפעילים מיומנים בתצפיות מודיעין – בין אם הכלי שלהם הוא הזיק הוותיק או האיתן הענק.

השני הוא מטוסי מודיעין, שפועלים במסגרת הטייסת הקלה, טייסת 100: הצופית - ביצ'קרפט קינג אייר בעל מצלמה גדולה ואיכותית ביותר; ולצידו טס מטוס החופית - ביצ'קרפט בוננזה A36, שנושא סיירי אוויר. אלו הם צלמי מודיעין שמיומנים בלאתר ולצלם מטרות מזוויות ספציפיות שחיוניות לתכנון מבצעים.

מטבע הדברים, לא אספר לכם על יכולות אמצעי התצפית המוטסים או על שיטות המעקב המלאות; מדובר בפרטים שהם מהסודיים ביותר בכל צבא בעולם. גם אצלנו די קשה למצוא מידע יותר מסווג מזה, ואנחנו לא רוצים לעשות חיים קלים לאויב.

אבל אני בהחלט הולך לספר לכם מתי מופעלים האמצעים והשיטות הללו: עכשיו. וגם לפני שעה, או בעוד שעה. וביום רביעי הבא, ותמיד; כלי חוזי אווירי שלנו נמצאים באוויר, עמוק במשימה, כל דקה מכל יום בכל שנה. לא פלא שטייסת 100 היא הגדולה ביותר בחיל, עם הכי הרבה צוותים.

זה הייחוד של צה"ל: יש לנו אויבים ויעדים מודיעיניים כמעט מכל כיוון. גם פה מעבר לגדר, גם בתוך מדינות אחרות כשצריך, וגם מעבר להרי החושך. אז צריך לתכנן משימות תקיפה כל הזמן, וזה פחות עובד כשאינן תמונה. סיימנו לתכנן מטרה? יפה לנו, עכשיו נשאר רק לבוא לבקר אותה מדי פעם ולהבין מה השתנה בשטח. לפעמים, בתדירות גבוהה מאוד.

במקביל, עלינו ללוות כוחות בעשרות מבצעים ופעילויות בכל חודש, גם בזמנים הכי נינוחים ביטחונית; הרי לוחמי צה"ל ומג"ב מסתובבים בערים צפופות ביותר וכפרים, וזקוקים להשגחה מלמעלה. וכשלוקחים את המשימות הללו ומוסיפים את מספרי השיא של התקיפות בשנתיים האחרונות, התמרונים הגדולים בעזה ולבנון, הפשיטות באיו"ש וכל היתר רואים למה טייסות החוזי טסות נון סטופ.

היקפי העבודה פשוט אסטרונומיים: לפי נתוני צה"ל, בתריסר הימים של מבצע "שומר החומות" ב-2021 טסו הכלים של טייסת 100 לבדה יותר מאלף שעות טיסה. פה מדובר במלחמה שנכון לכתיבת שורות אלה, נמשכת כבר 777 יום.

אנחנו מדברים על משימות שאסור למצמץ בהן: קחו למשל כוח צה"ל שגילה מחבלים אורבים לו בחלון קומת בניין, העביר דרישה לתקיפה, והמטרה חטפה טיל של מסוק - מה אם התצפית המעופפת לא ראתה שהדרעקים במקרה שרדו, ועברו לדירה הסמוכה? מה אם המארב עדיין קיים, כשהכוחות בשטח חושבים שבטוח להתקדם?

ולמרות העומס הפראי, כל דרישות המודיעין מתמלאות בכל פעם מחדש. עירנות הצוותים מדהימה ולא פעם ראיתי תיעודי מעקבים בהם דיווח צוות על מחבל שהרגע יוצא ממחסה ממש רגע אחרי שהוטל צילו על האדמה.

המציאות הביטחונית שלנו חייבה צמיחה של אנשים כאלה, יחידות כאלה ויכולות כאלה - והם עומדים כבר שנים, בשקט ובצניעות, מאחורי אלפי הצלחות.

אז בואו נרים למפעילים הגיבורים, לעבודה הקשה של הטייסת הקלה ולמכונאים שמבטיחים שכל כטב"מ זיק ומטוס צופית שמגיעים לקרקע, יוכלו תמיד גם לעלות חזרה. יש הרבה שכולנו חייבים להם, והם ראויים לכל שבח. שימרו על עצמכם, היו עירניים ובעזרת ה' ננצח.